

Jenn Díaz

Autora de 'Vida familiar'

Sis anys després del seu debut literari, Jenn Díaz publica el segon llibre en català, el recull 'Vida familiar' (Proa), que ha merescut el premi Mercè Rodoreda 2016. Avui després d'una felicitat radiant però els contes parlen de pèrdues, por i comunicació

PERE TORDERA

“La família és una maqueta de la societat”

◆◆◆◆◆ Laura Serra

M'excuso per WhatsApp perquè arribo un quart d'hora tard i em respon: “Soc a la Laie amb la Ginzburg, pots trigar el temps que vulguis!” L'entrevista acabarà amb la confessió “Jo vull ser Natalia Ginzburg”, així que entenc que em disculpi. A Jenn Díaz (Barcelona, 1988) la felicitat li surt pels porus però potser és que ha explicat els fantasmes a *Vida familiar*.

El teu nou llibre comença amb una cita de Carson McCullers: “Tot allò que succeeix als meus relats, m'ha passat o em passarà”.

És el llibre on més hi soc jo, tota l'estona. Sempre es filtren moltes coses, però aquest el vaig escriure en uns mesos determinats, pensant en el premi. Tenia alguns contes fets, però no arribava a les 100 pàgines per presentar-m'hi, i vaig començar a rescatar coses que potser algun dia hauria volgut explicar en una novel·la. Pel fet de necessitar més històries, i 20 o 30 personatges, t'esforcen a mirar endins. Suposo que ha passat prou temps i que tot allò que havia rebutjat de forma natural ara ja no em fa mal explicar-ho.

T'has després del pudor?

Hi ha coses que no havia explicat perquè no tenia prou perspectiva i perquè sempre penso en les conseqüències. Quan he explicat de forma personal la meua vida –la història de la meua mare o la meua amb la meua fillastra...– he tingut problemes. Això és ficció, però qui vulgui m'hi trobarà. Però quan ja t'has decidit a explicar-ho, no pots censurar-te, ni escriure amagant-te. No et pots posar obstacles. I no he tingut por.

Els protagonistes dels setze contes, la majoria en primera persona, podrien ser la mateixa persona que viu diferents etapes vitals.

Sí, però no és premeditat. I no tots parlen de mi. No és el meu melic tota l'estona. A vegades hi ha nebots o la meua fillastra, o agafo coses de la meua adolescència, com la por de tenir la primera relació sexual, però no soc jo. Hi ha moltes coses que són memòria, com el primer nòvio, que era el més guai perquè tenia moto, però jo al conte volia fer un Marsé i explicar dues classes socials.

“EL PREMI MERCÈ RODOREDADA NO EM CONSOLIDAPERÒ VULL QUE SERVEIXI PER DIR: «VAIG DE DEBÒ»”

Els teus personatges sempre es defineixen respecte a algú altre.

A la meua vida ha sigut així, sempre he tingut un conflicte, un enfrontament, una parella, una paret on rebotava tot. Però és que no tot depèn de tu, i no depèn de la sort o el destí, sinó que depèn d'algú altre.

A vegades fins i tot pots ser diferent segons amb qui estàs.

Em passa molt amb la meua família: allà no soc escriptora. Als meus avis no els puc parlar de la meua escriptura perquè són mig analfabets i a casa soc la primera persona que llegeix i escriu. Hi ha una desconexió total. En l'únic lloc on soc totes les que soc fora és a casa meua, amb el meu marit i la seva filla. La identitat per a mi té molta importància en una cosa estètica com el nom. Jo soc la Jenni per als pares, la Jennifer per a les coses oficials i des dels 18 anys soc la Jenn. Un cop m'he canviat el nom oficialment, m'he reconciliat amb totes elles.

En la família ja hi és tot?

Crec que sí, és una maqueta de la societat. És conflicte constant. I

com més proximitat i convivència, més silenci. La por de ferir, ser incòmode, de la tensió o les conseqüències fa que hi hagi certs tabús i silencis. El mur invisible que hi ha entre persones que conviuen a la mateixa casa és una constant en el que escric des d'*Es un decir* [Lumen, 2014]. Parlo de coses domèstiques i quotidianes perquè soc una observadora. Una mateixa escena la repasso mentalment de forma incansable fins a arribar a una conclusió o una resposta. Això, que deu ser alguna síndrome, m'ha fet escriptora: és la manera de canalitzar aquests pensaments.

En molts contes hi ha una pèrdua. Desprenen un regust trist.

Parlo de la gent dels deu últims anys. De les vegades que he ensopegat, del desgast, dels conflictes que he tingut, les ciutats que he viscut, les parelles... Totes aquestes pèrdues fins a arribar a casar-me i a tenir casa i família i ser la persona més semblant a la que voldria ser han sigut un camí d'obstacles. D'ara endavant no sé si em sortiran així. Tot i que em temo que el drama ve de sèrie.

Sorpren la mirada lúcida dels infants per observar fredament què hi ha darrere les emocions.

Des d'ara fins que em morís escriuria en veu infantil o infantilitzada. Els infants, els adolescents i la gent gran no tenen les capes políticament correctes, perquè uns no saben què hi ha a perdre i els altres no tenen res a perdre. I això com a escriptor és l'hòstia, perquè et permet explicar el que voldries amb un punt descarat, tot és una novetat i és molt de veritat. I és el més a prop que estic de fer humor.

Vas debutar amb *Belfondo* el 2011 i, cinc anys després, reps un premi de pes com el Mercè Rodoreda.

Per a mi el nom de Mercè Rodoreda és el prestigi que buscava d'aquest premi. Abans d'escriure la primera novel·la en català, *Mare i filla* [Amsterdam, 2015], vaig rellegir tot Rodoreda perquè havia fet el mateix amb Carmen Martín Gaité en castellà i m'havia funcionat. Hi ha llibres que m'encenen el cap com una bombeta, i Rodoreda és tot el que jo voldria ser: els temes, com els tracta i de quina manera utilitza el català, tot i que mai hi arribaré. O Natalia Ginzburg. Voldria tenir la lucidesa per parlar de la vida quotidiana, de les coses més petites, i no del masculí universal. Potser cinc anys sembla poc des del debut, però cinc novel·les és molt. El premi no em consolida però vull que serveixi per dir: “Soc aquí i vaig de debò”.◆◆